

UMEÅ
KOMMUN

Klimatsmarta val för hållbara livsstilar

Den koldioxidsnåla platsen
är ett klimatprojekt som ska göra
det enklare för Umeås invånare
att göra hållbara val i vardagen och
minska sin klimatpåverkan från
resor, boende och konsumtion.

Anna Gemzell, projektledare

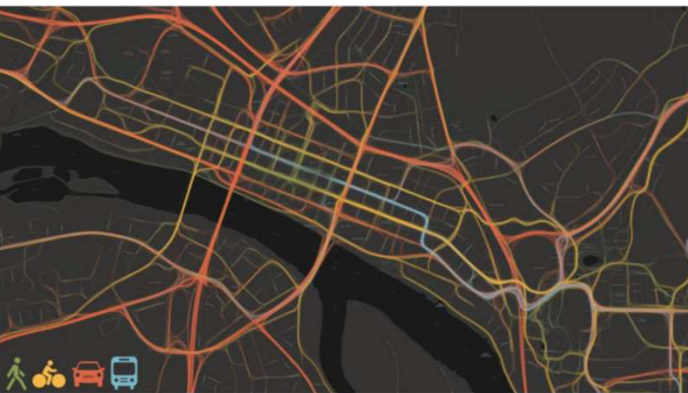
**UMEÅ
KOMMUN**

EUROPEISKA
UNIONEN
Europeiska
regionala
utvecklingsfonden

Inspirera till hållbar livsstil och smarta val

UMEÅ
KOMMUN

Konsumtionsvane-
undersökning

Klimatberäkning

Verktyg för det lokala
klimatavtrycket

Klimatorientering

Olika sätt att beräkna utsläpp

Territoriella utsläpp

Alla utsläpp som sker inom Sveriges gränser.
Används för att följa upp FN:s, EU:s och Sveriges klimatmål.

Produktionsbaserade utsläpp

Territoriella + utsläpp som svenska företag och aktörer gör i andra länder.
Synliggör utsläppens koppling till ekonomisk utveckling.

Konsumtionsbaserade utsläpp

Varor och tjänsters utsläpp oavsett var de sker.
Synliggör den klimatpåverkan som Sveriges konsumtion orsakar utomlands

Varför vill vi veta hur Umeåborna konsumerar?

- Lokal bild av vårt klimatavtryck – vart är vi på väg?
- Värdefull kunskap för politiker och tjänstemän i arbetet med att underlätta för medborgarna att göra hållbara val.
- Lättare att ta till sig ”nära” information

Konsumtionsvaneundersökning våren 2018

Statistiskt representativt urval: 4004 personer

Besvarades av 1475 umeåbor (20-84 år)

Enkät med 54 frågor:

bostaden, resor, mat, kläder och prylar samt värderingsfrågor.

Frågor framtagna i samråd med kommunens statistiker och forskare vid Handelshögskolan

Beräkningsmetoder och datakällor

➤ **Input/output (I/O) metod**

Miljömässig belastning
kopplad till
konsumtionsaktiviteter och
ekonomiska transaktioner

➤ **Livscykelanalys (LCA)**

Miljömässig belastning
kopplad till enskilda
produkter från “vaggan till
graven”

➤ **Nationell statistik**

NV, SCB, STEM, Trafikanalys
m.fl.

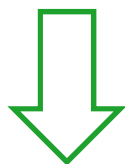
➤ **Emissionsfaktorer**

PRINCE-projektet (I/O), SLU
(LCA) m.fl.

➤ **Lokal statistik**

Demografi,
energianvändning m.m.

Beräkning av lokalt klimatavtryck, dec 2018

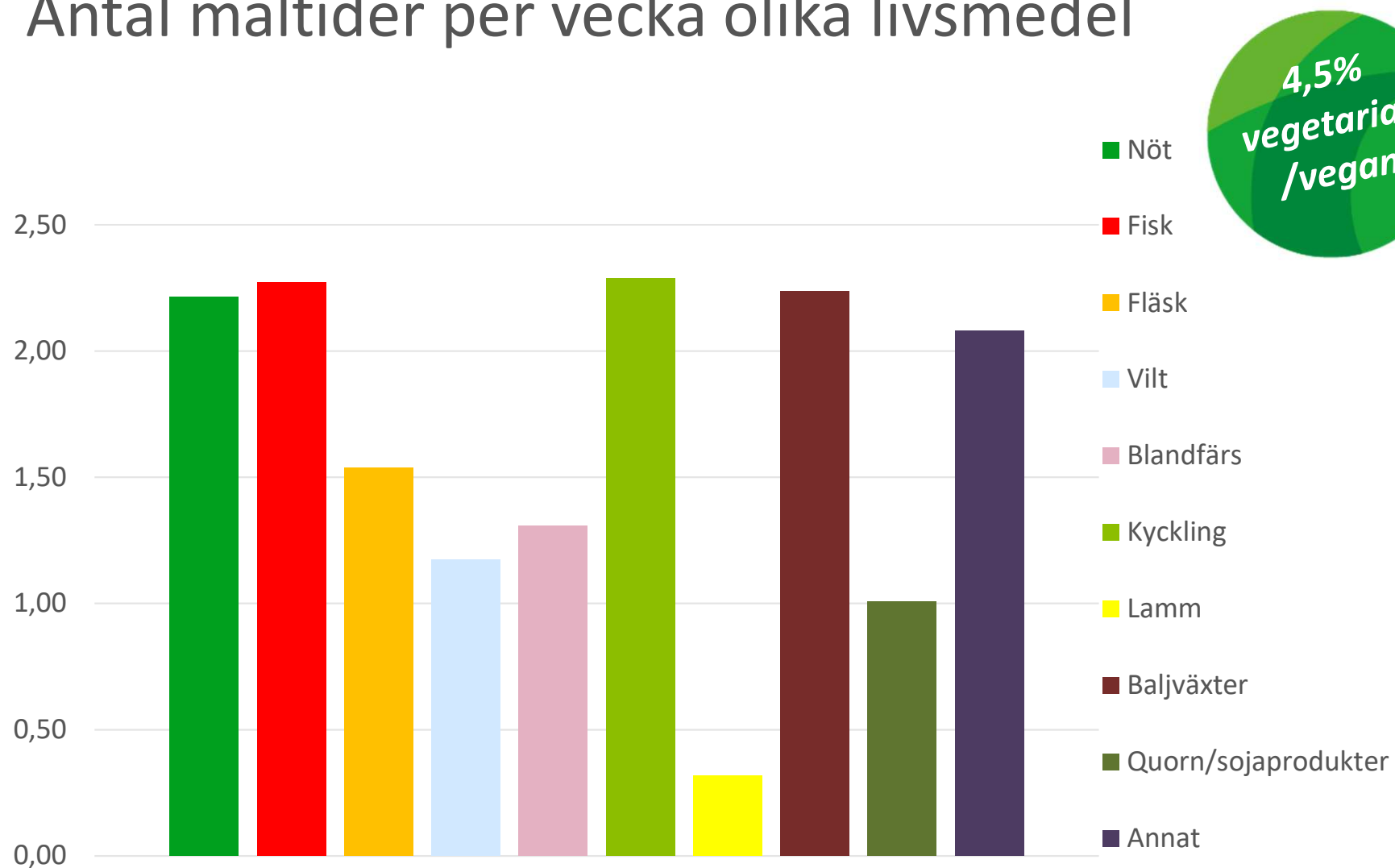

Uppreppningsbarhet

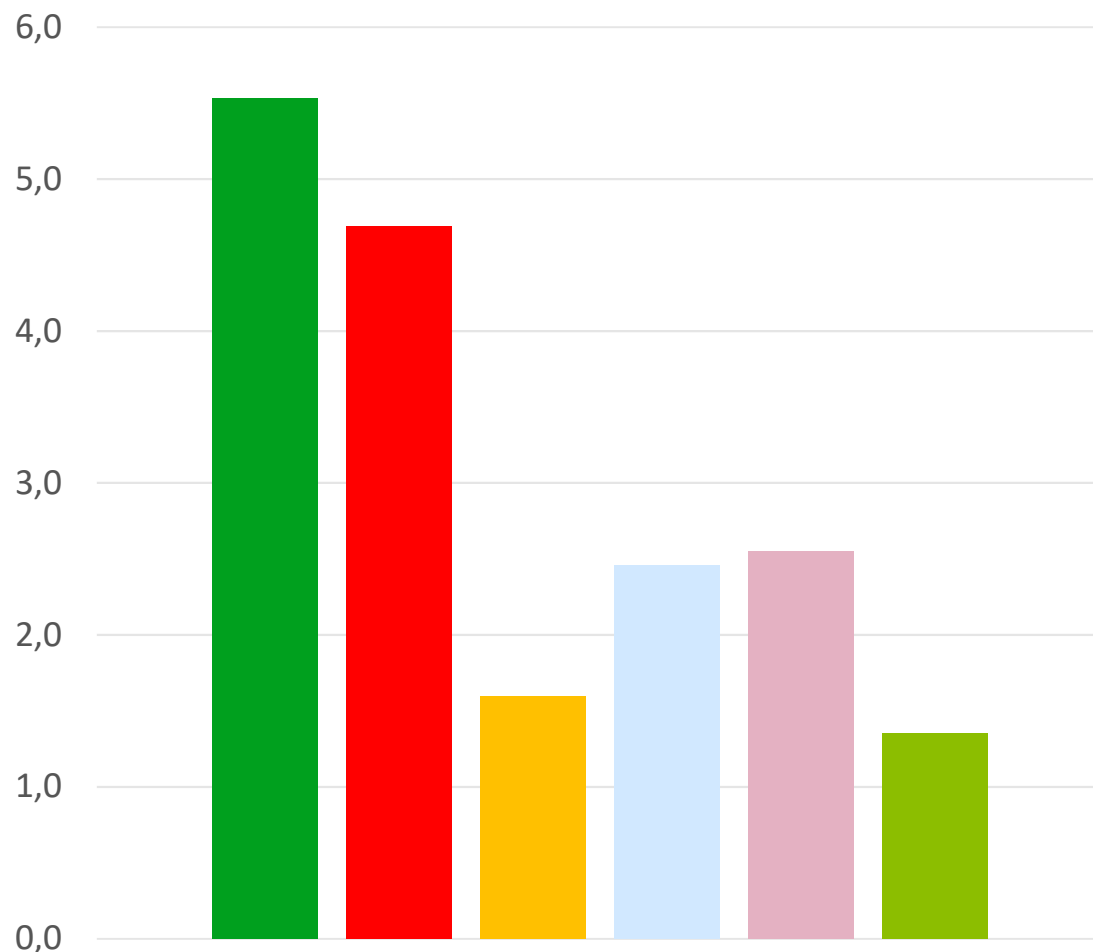
**UMEÅ
KOMMUN**

Antal måltider per vecka olika livsmedel

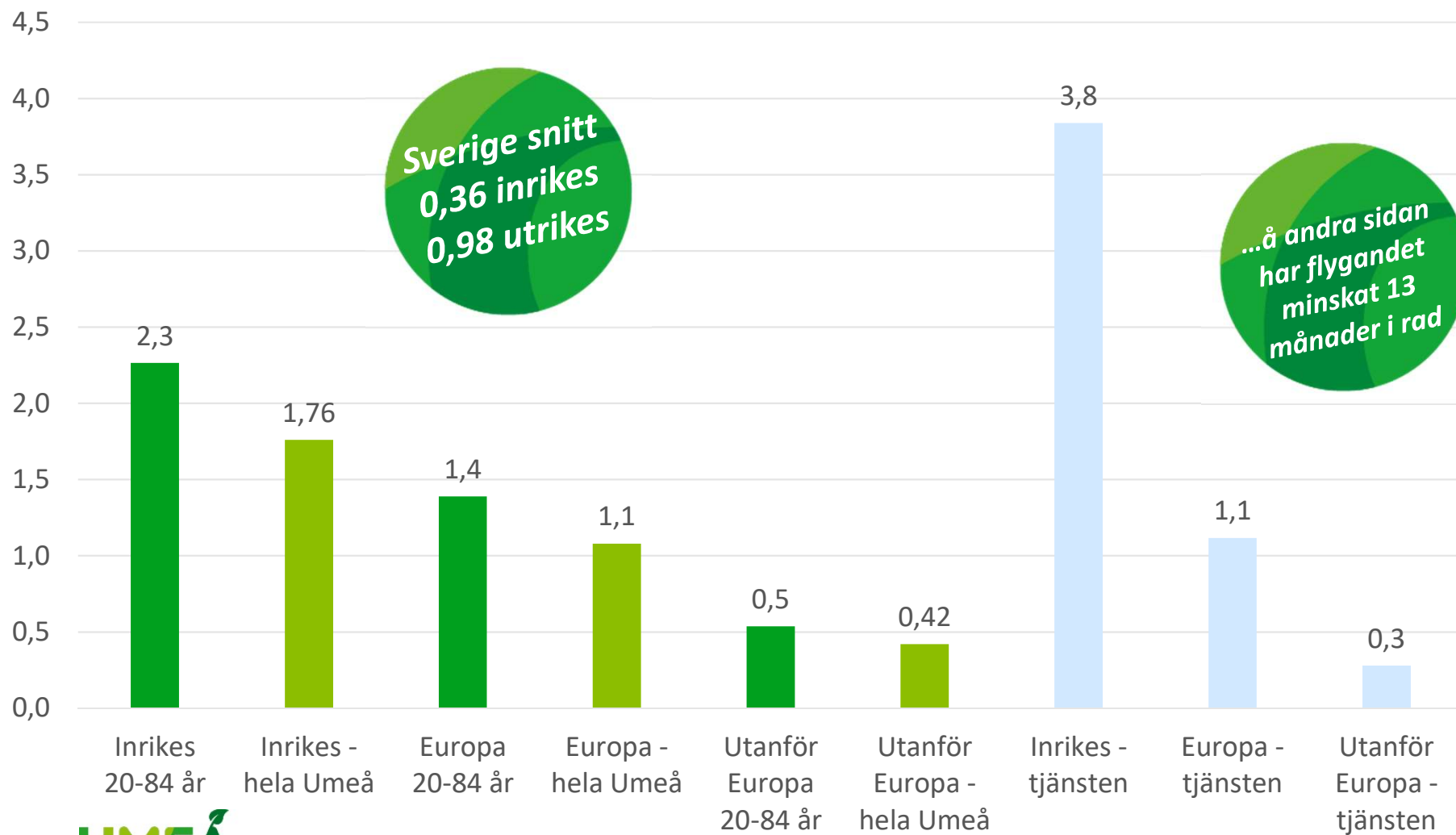
Inköp av kläder, skor och sportprylar (gångar/år)

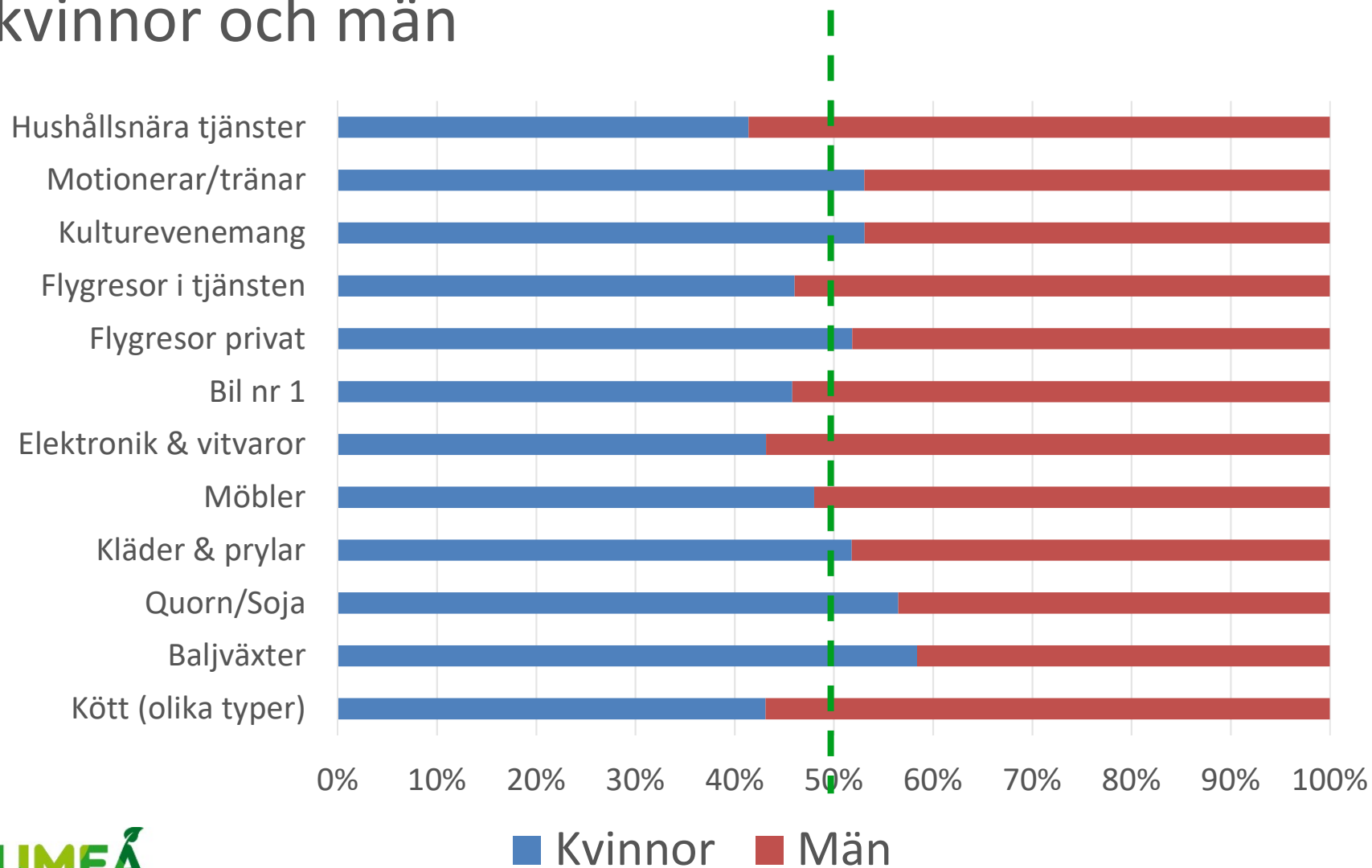
25% handlar
begagnat
ibland.
8 pers 100%

- Mindre plagg (t.ex. t-shirts, linnen, underkläder)
- Grövre plagg (t.ex. byxor, tröjor, klänningar)
- Ytterplagg
- Övrigt (t.ex. mössor, sportkläder)
- Skor
- Sport- och hobbyutrustning

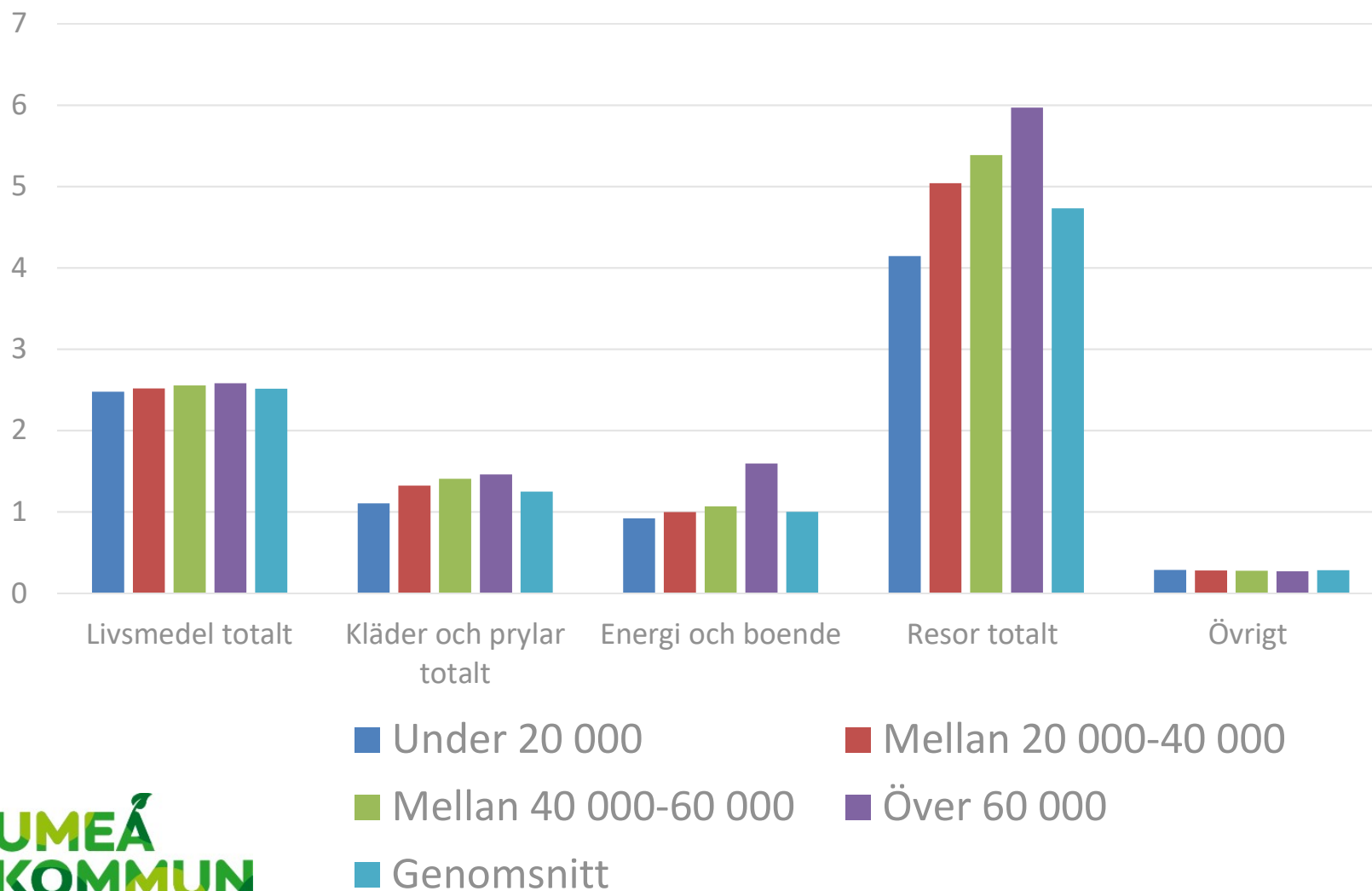
Flygresor per person – enkät/skalat hela Umeå

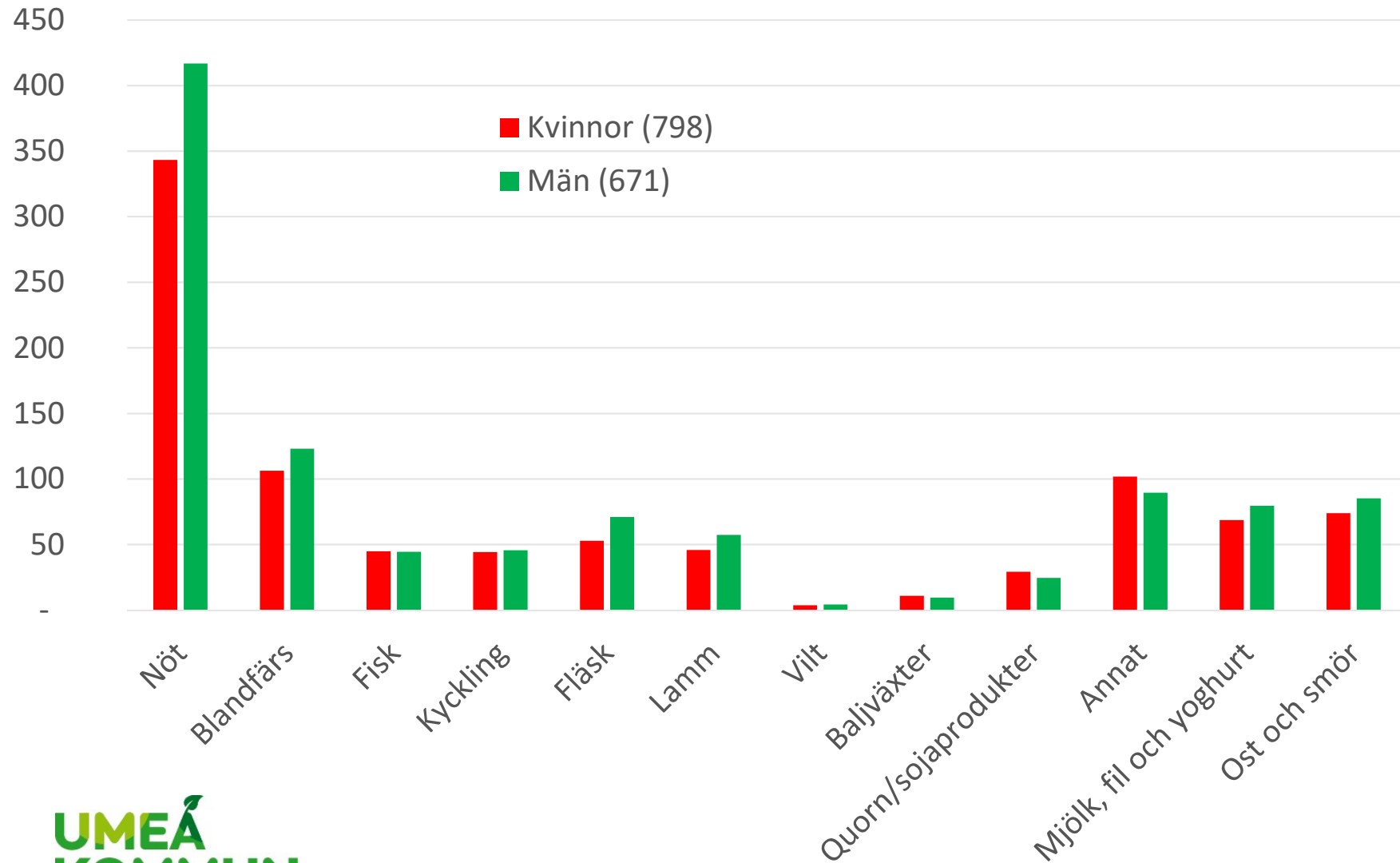
Rapporterade skillnader i konsumtion mellan kvinnor och män

Klimatpåverkan från olika konsumtionsgrupper ton CO2e, löneskillnader

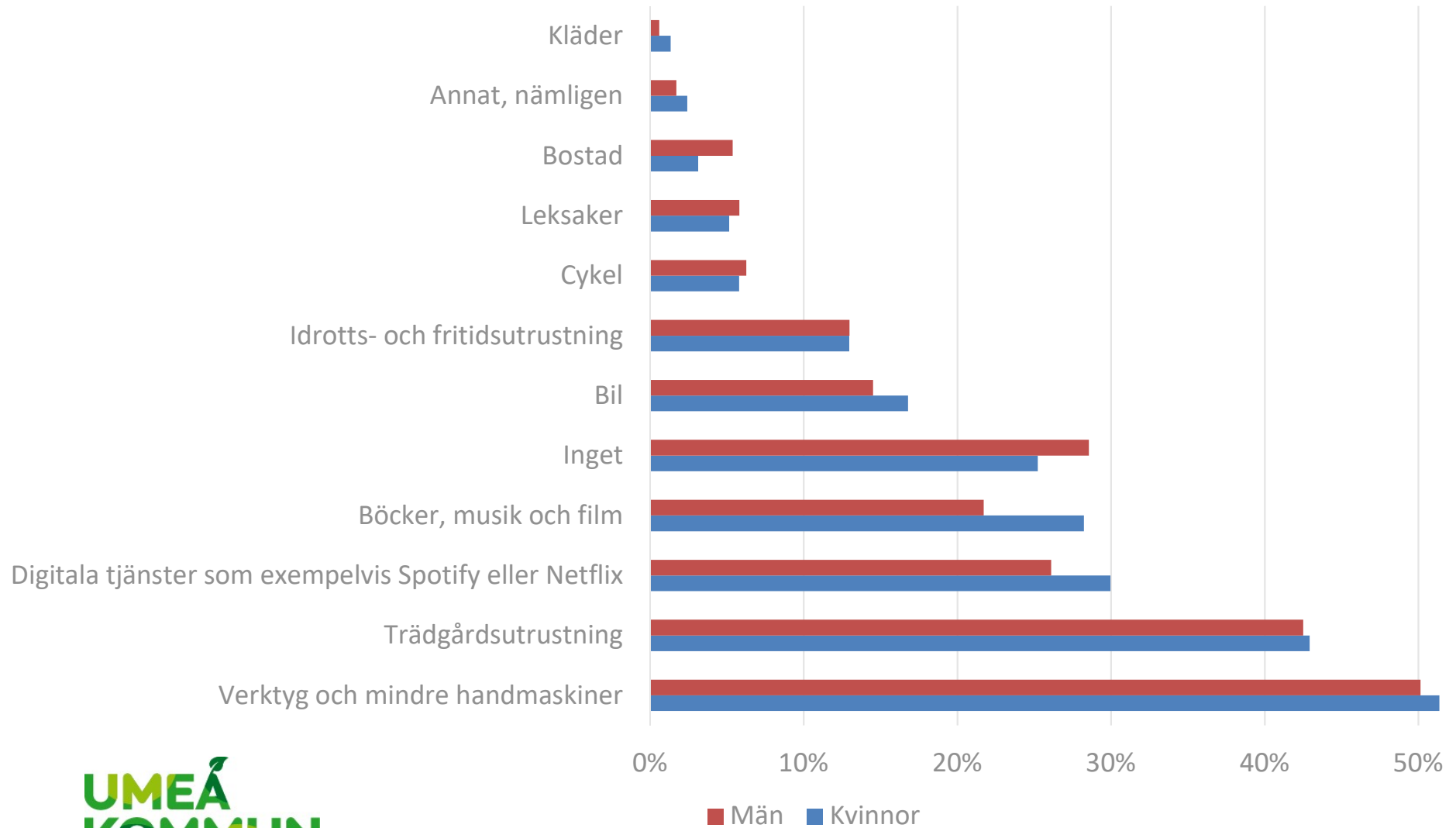
Klimatpåverkan från olika livsmedel, kg CO₂e kvinnor resp. män

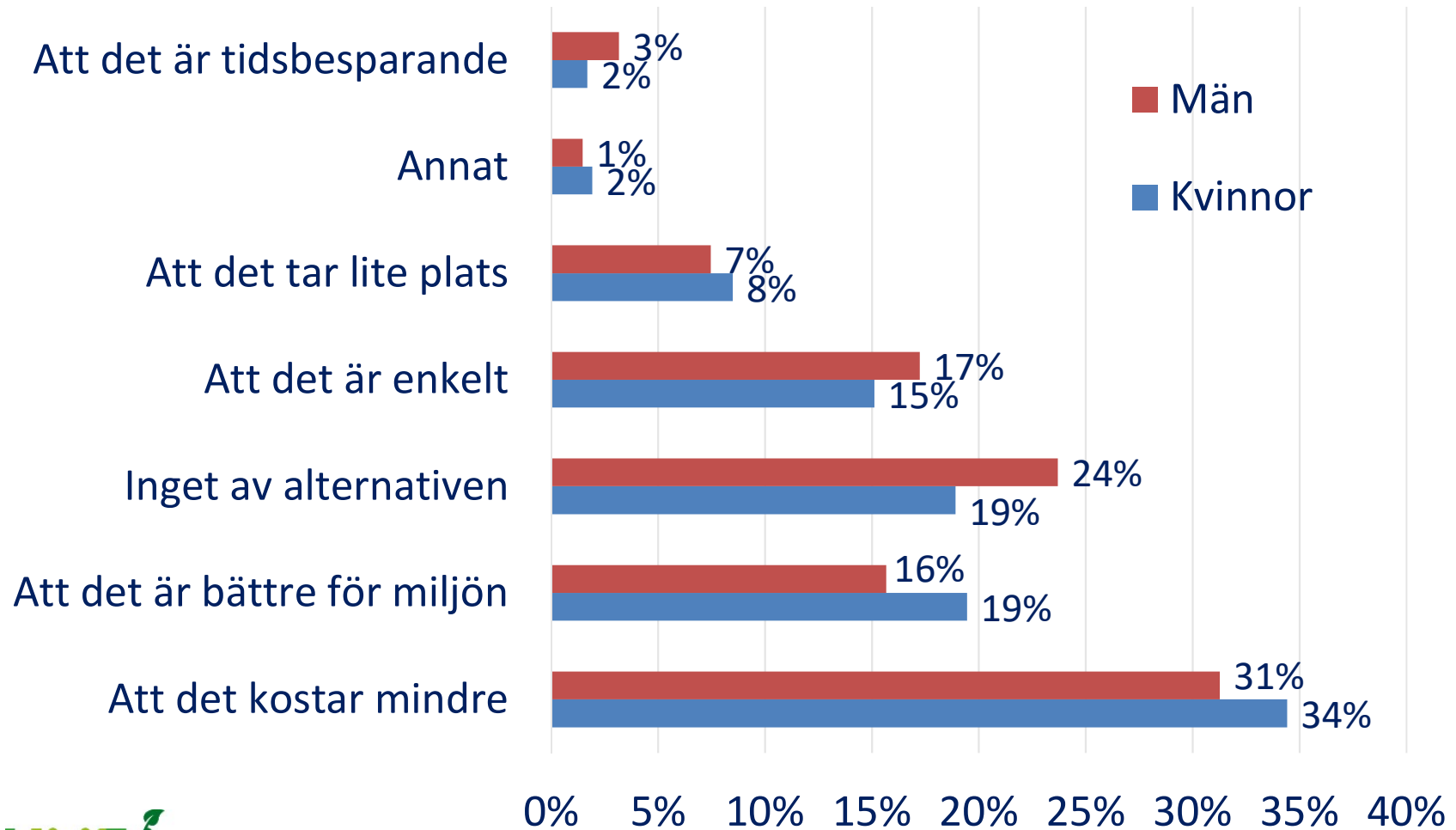

Intentioner och beteenden i konsumtionsvaneenkät

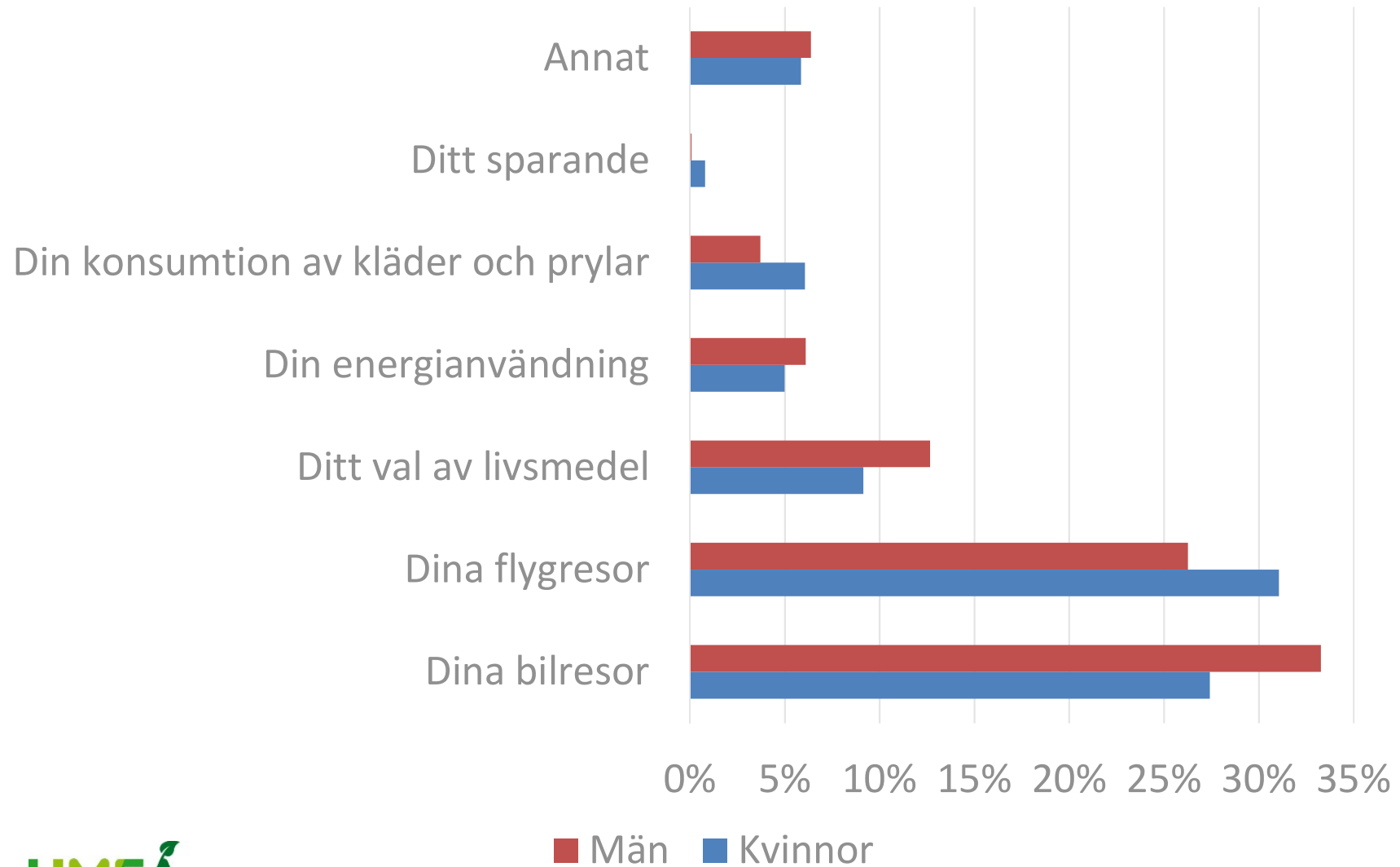
Vilken av följande saker skulle du tänka dig att dela med andra privat?

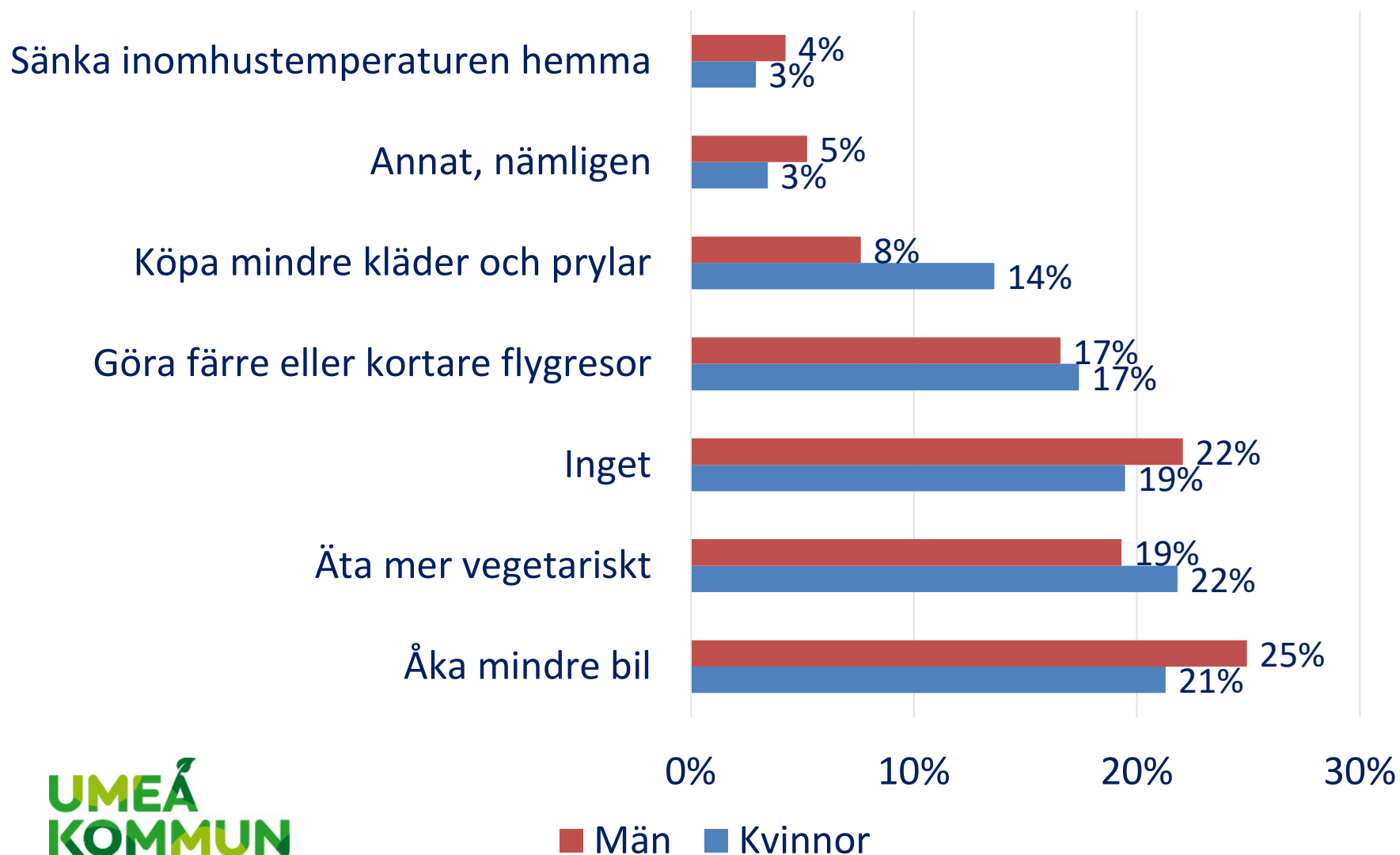
Vad av följande är viktigast för att motivera dig till att dela saker med andra?

Vilket av följande tror du har störst klimatpåverkan?

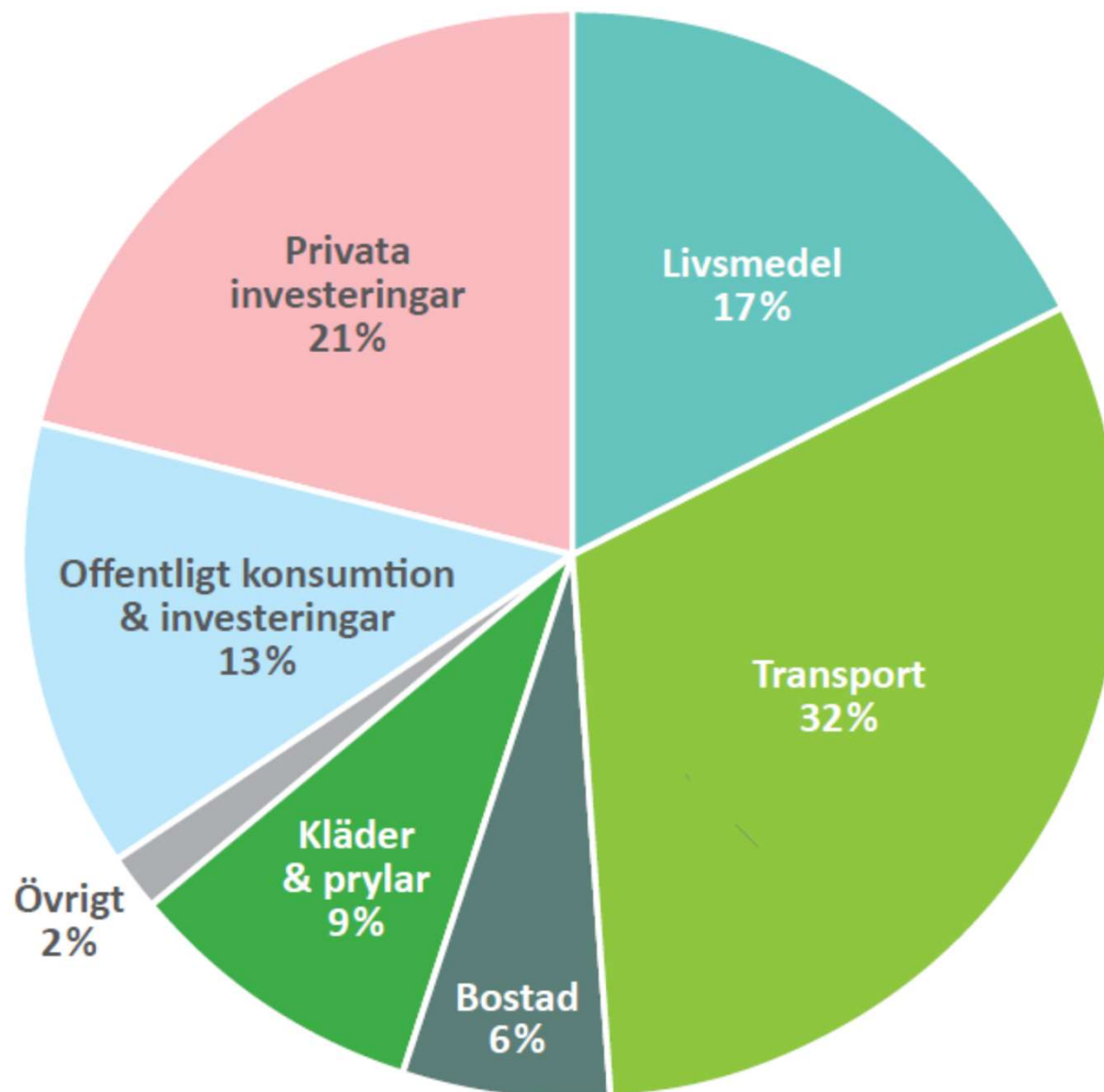

Vad skulle vara enklast för dig att ändra på för att minska din klimatpåverkan

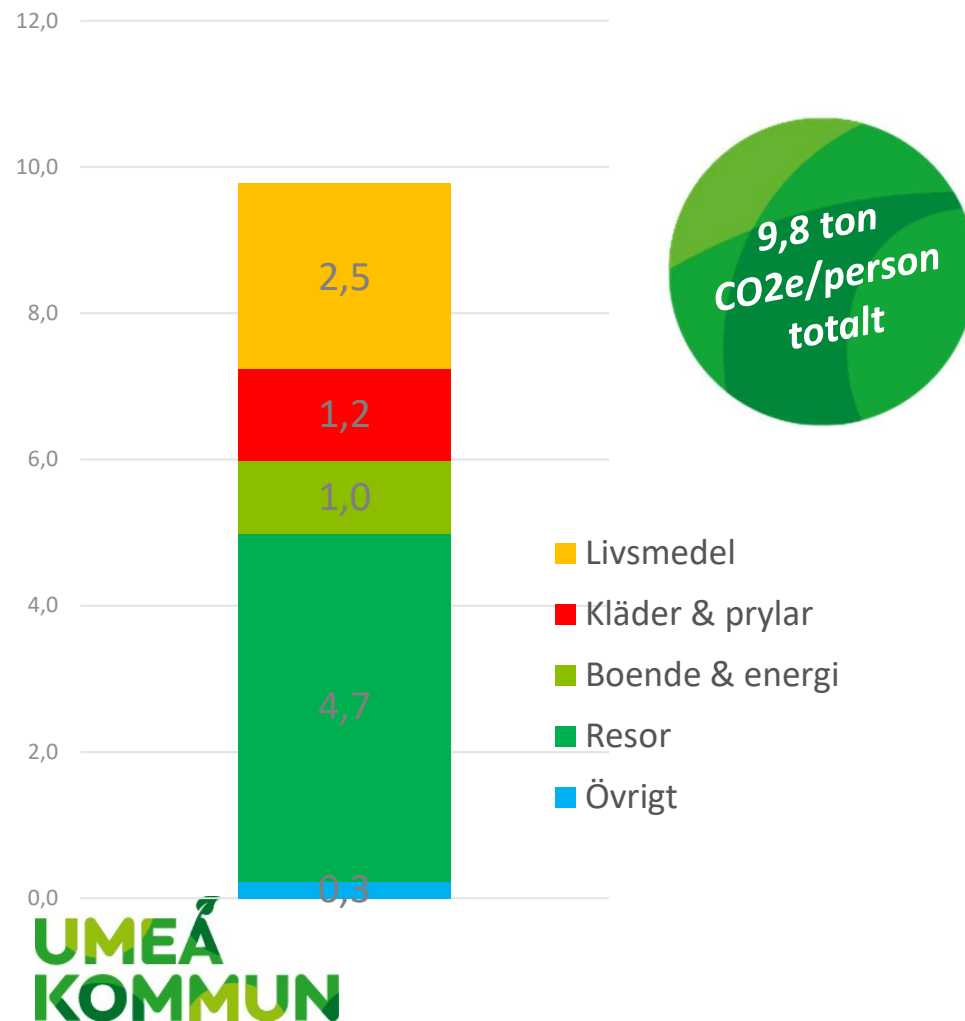
Umeåbornas klimatavtryck (20-84 år)

13,7 ton
CO₂e/person
totalt

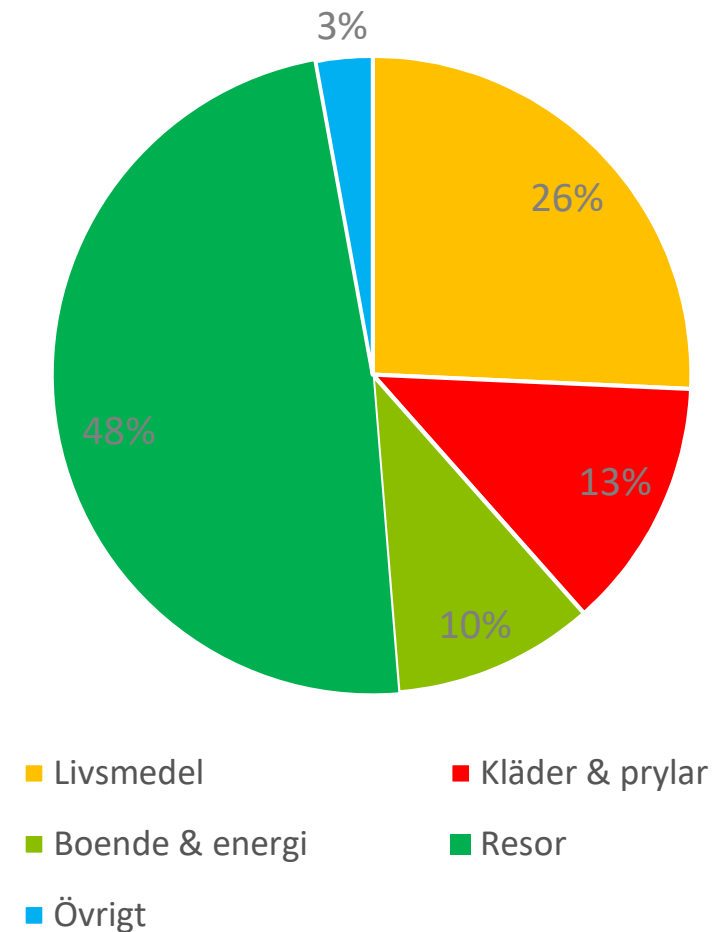

Umeåbornas klimatavtryck

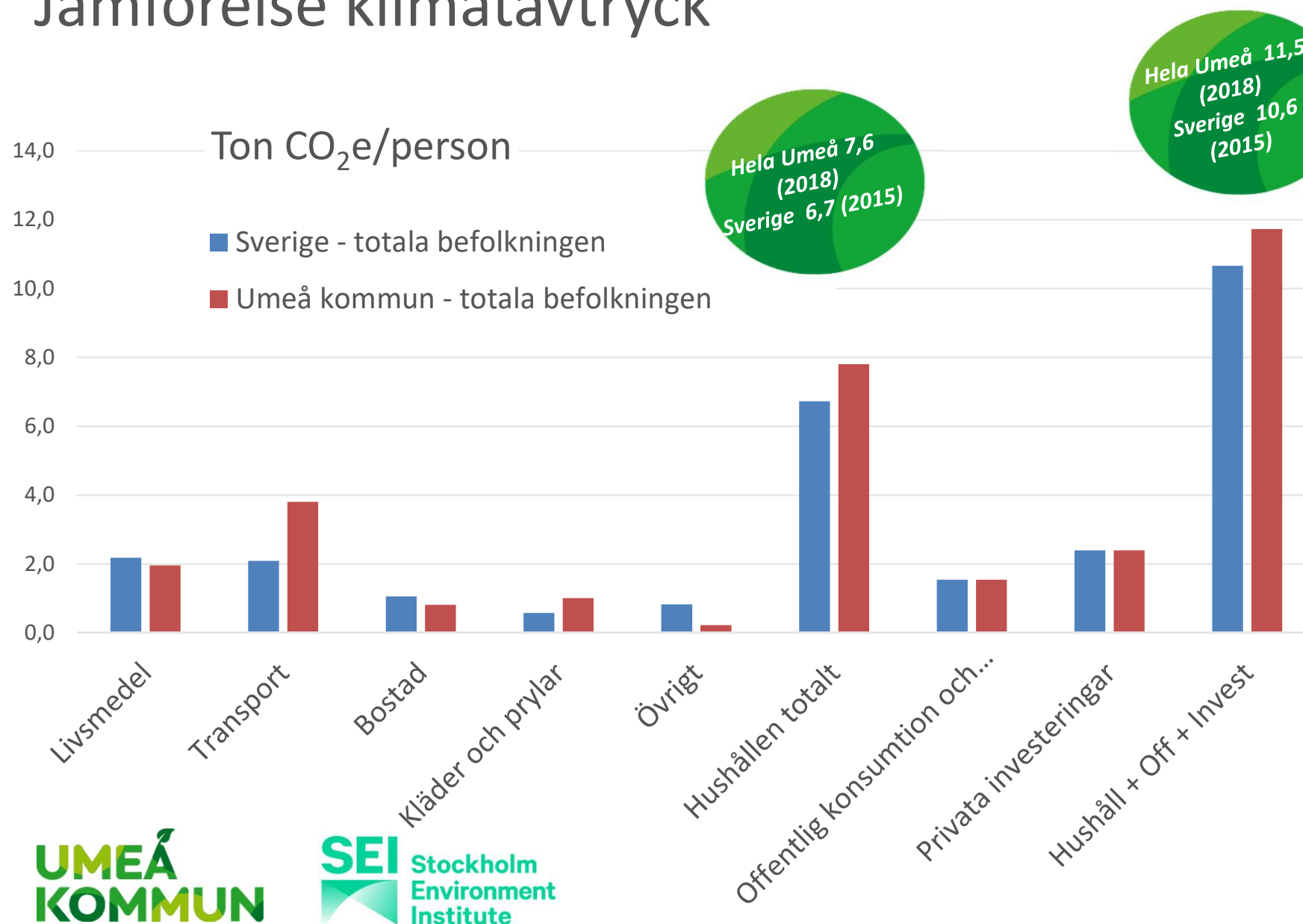
Respondenternas klimatpåverkan inom olika konsumtionskategorier (ton CO₂e/år/person)

Respondenternas klimatpåverkan inom olika konsumtionskategorier (andel CO₂e/år/person)

Jämförelse klimatavtryck

Umeåbornas klimatavtryck ur konsumtionsperspektiv

- 11,5 ton co₂e klimatpåverkan för **hela befolkningen** (skalat) inkl. offentlig sektor och investeringar/sparande
- 7,6 ton co₂e klimatpåverkan för **hela befolkningen** (skalat), där offentlig sektor och investeringar exkluderade
- 9,8 ton co₂e samlad klimatpåverkan för de som **besvarat enkäten** (ålder 20-84 år)
- 13,7 ton co₂e samlad klimatpåverkan för de som **besvarat enkäten** (ålder 20-84 år) inkl. offentlig sektor och investeringar/sparande

”Hot spots” enligt SEI

Resande

flygresande och bilanvändning

Livsmedel

kött och mejeriprodukter
samt matsvinn

Boende

energianvändning

Kläder och prylar

möbler och kläder

Inkomst och klimatpåverkan hänger ihop

De som tjänar mer har en högre klimatpåverkan.

De som tjänar mindre än 20 000 kr har avtryck på 8,9 ton CO₂e per person och år.

De som tjänar över 60 000 kr har ett avtryck på 11,9 ton per person och år.

UMEÅ
KOMMUN

Var femte kvinna mellan 20 och 29 år äter vegetariskt eller veganskt

Det finns en tydlig trend mellan kön och ålder kopplat till hur man äter.

Totalt äter 5% av Umeåborna vegetariskt eller vegansk mat.

Kvinnor och yngre äter i större utsträckning vegetariskt

De kan även tänka sig att äta mer vegetariskt i störst utsträckning.

En tredjedel av hushållens klimatpåverkan kommer från flyget

Flyget har dubbelt så stor klimatpåverkan som bilen i Umeå.

I Sverige har antalet flygresor per invånare har mer än dubblats sedan början av 1990-talet.

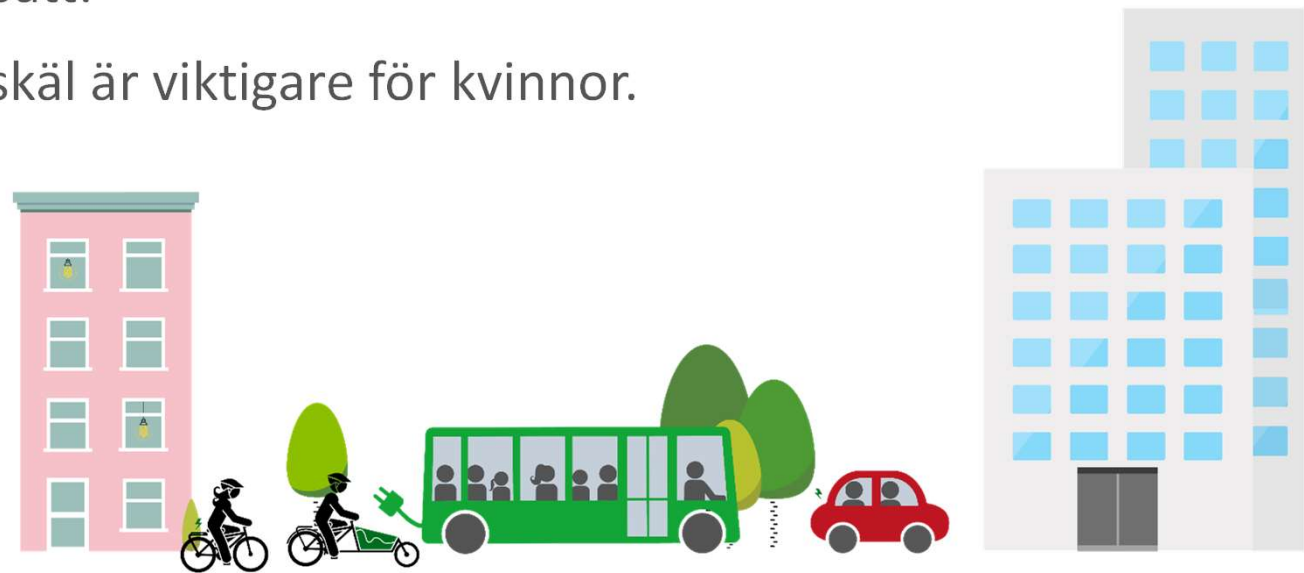
Av de som svarande på enkäten står flyg och bil för 4,5 ton CO₂/person och år, vilket är nästan hälften av utsläppen från deras konsumtion.

Unga är mer benägna att ändra till mer hållbar kost och färdssätt

Yngre är mer benägna att förändra sitt huvudsakliga färdssätt och kost medan äldre har en betydligt större andel som inte kan tänka sig.

Det som motiverar skiljer sig baserat på kön:

- kostnad och miljöskäl är viktigare för män när det kommer till förändrat färdssätt.
- hälsomässiga skäl är viktigare för kvinnor.

Klimatorientering.se

Syfte

Öka **förståelsen** för och **kunskapen** om de lokala utmaningar vi har för att få ner utsläppen av växthusgaser

Målgrupp

Människor som är **mottagliga** för information om klimatet och är **förändringsbenägna** men som ännu inte har påbörjat någon personlig omställning.

UMEÅ
KOMMUN

The screenshot shows a web browser window with the URL <https://www.klimatorientering.se/>. The page features a video player with a play button and the text "The Daååh-song" and "LYSSNA PÅ UMEÅS KLIMATÄNGEST". Below the video, there is a section titled "Hur klimatsmart är Umeå?" with a subtext: "Tar du cykeln till jobbet? Väljer vegetarisk till lunch? Vi vill veta mer om Umeåbons konsumtionsvanor och klimatpåverkan från dem. Se vad som orsakar de största utsläppen och hur olika delar av Umeå skiljer sig åt." Below this is a section titled "Så stor är vår klimatpåverkan från konsumtionen" with a subtext: "Klimatavtrycket från en genomsnittlig Umeåbo är totalt 7,6 ton koldioxidäkvivalenter (CO2e) per år. Det visar undersökningen som ligger till grund för den här webbplatsen. Resor, där bland annat bil och flyg ingår står för närmare hälften av utsläppen. Livsmedel står för runt en fjärdedel, där merparten av utsläppen kommer från kött och mejeriprodukter. El och uppvärmning är största utsläppskällorna i bostaden. Inom kategorin övrigt ingår bland annat konsumtion av kultur och idrott. Utsläppen från offentlig konsumtion och investeringar på 3,9 ton är inte inräknade." Below the text is a bar chart titled "Klimatutsläpp från olika kategorier" with the following data:

Kategori	Procent
Resor	47 procent
Livsmedel	26 procent
Kläder och prylar	13 procent
Bostad och energi	9 procent
Övrigt	3 procent

Möjlighet att jämföra stadsdelar

Möjlighet att jämföra socioekonomiska faktorer

Pensionärs-Pernilla

Pensionärs-Pernilla har ett aktivt socialt liv, älskar teater och tar varje chans att umgås med barnbarnen. Hon tar oftast bilen, men för hälsans skull borde hon röra på sig mer, det vet hon. Vegetarisk mat verkar krångligt, men samtidigt spännande!

- 👍 Shoppar lite
- 👍 Kan tänka sig dela med grannar
- 👍 Motiveras av hälsoskäl
- 👎 Kör mycket bil
- 👎 Ovillig att byta färdstätt
- 👎 Äter mycket kött

Villa-Viktor, 43 år

Villa-Viktor firar gärna jul på något varmt ställe. Det unnar han sig då jobbet är intensivt och innebär många resor – men betalar bra. Han nobbar vegetariskt, men promenerar till och från arbetet i centrala stan, det är ju viktigt att ta hand om sig.

- 👍 Äter lite mejeriprodukter
- 👍 Promenerar ofta in till stan
- 👍 Köper begagnad IT-utrustning
- 👎 Bor stort
- 👎 Köper mycket kläder och prylar
- 👎 Flyger mer i tjänsten

Vad händer nu?

- Revidering av kommunala miljömål, underlag för uppföljning
- Diskussion om kommunens roll gällande hållbar konsumtion
- Behov av att utveckla metod
- Önskan om att utveckla jämförbarhet med andra kommuner

Tack!

Frågor?

Anna Gemzell, projektledare

anna.gemzell@umea.se 090-16 16 96

Läs mer om

Den koldioxidsnåla platsen:

www.umea.se/co2platsen

Konsumtionsvaneundersökningen:

www.umea.se/konsumtionsvanor

www.klimatorientering.se

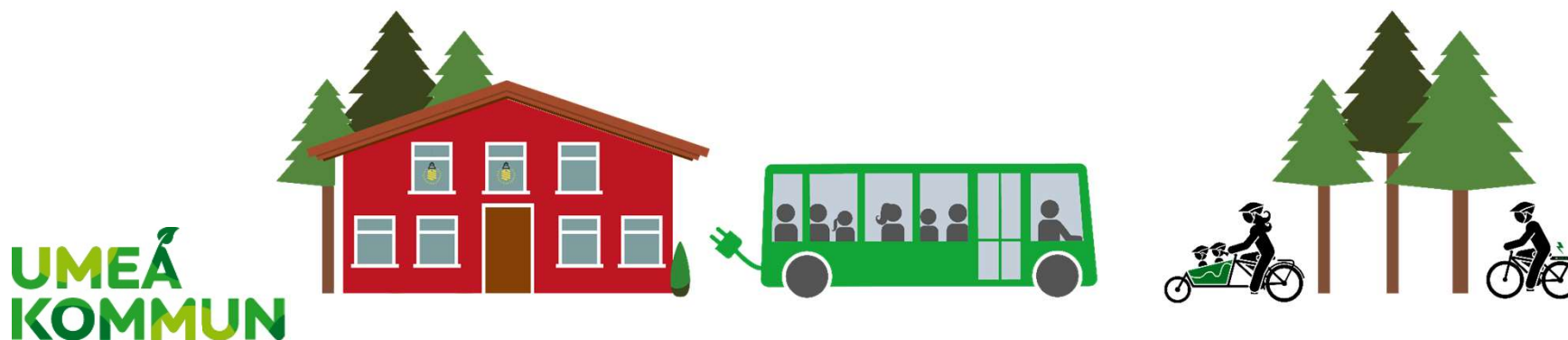
Umeåbornas flygande har dubbelt så stor klimatpåverkan som bilanvändningen

Bland de som har svarat på vår enkät står flyg och bil för nästan hälften av utsläppen:
4,5 ton koldioxidekvivalenter, CO₂e,
per person och år. Av detta står flyget
för över 3 ton CO₂e.

Landsbygden har lägre klimatpåverkan än delar av den centrala staden

Landsbygden har betydligt högre klimatpåverkan från transport med bil jämfört med centrala stadsdelar.

Men konsumerar och flyger de som bor i centrala stadsdelar så pass mycket mer att deras klimatpåverkan totalt är högre.

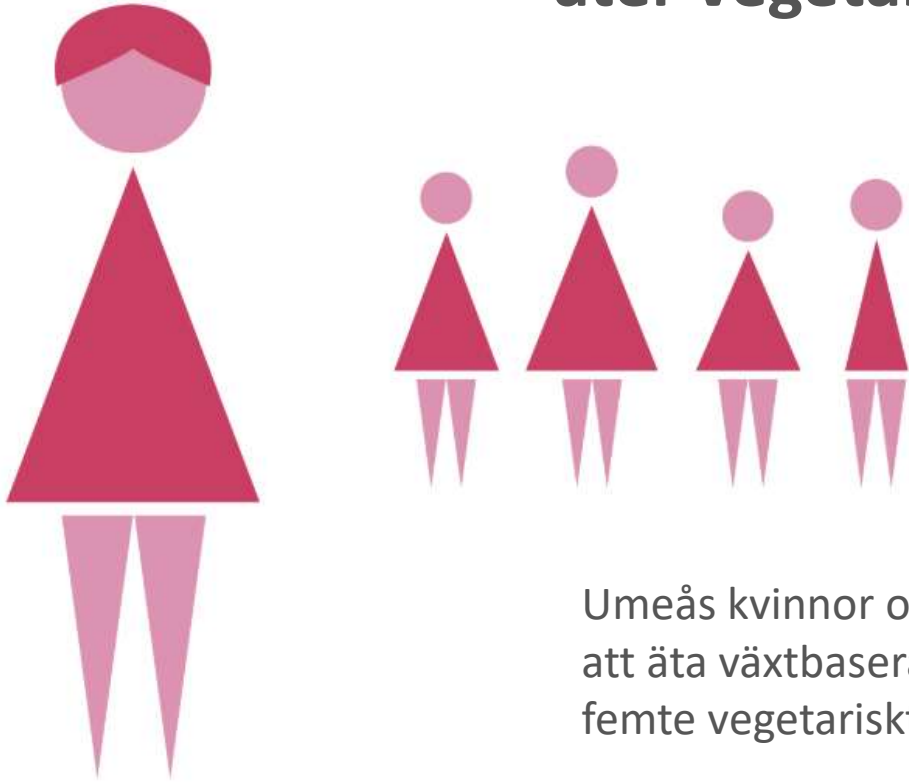

Landsbygden har lägre klimatpåverkan än delar av centrala stan

Trots att landsbygden i Umeå har betydligt högre klimatpåverkan från bilanvändning jämfört med många centrala stadsdelar så är landsbygdens totala klimatpåverkan lägre eftersom att de flyger mindre och köper mindre kläder och prylar.

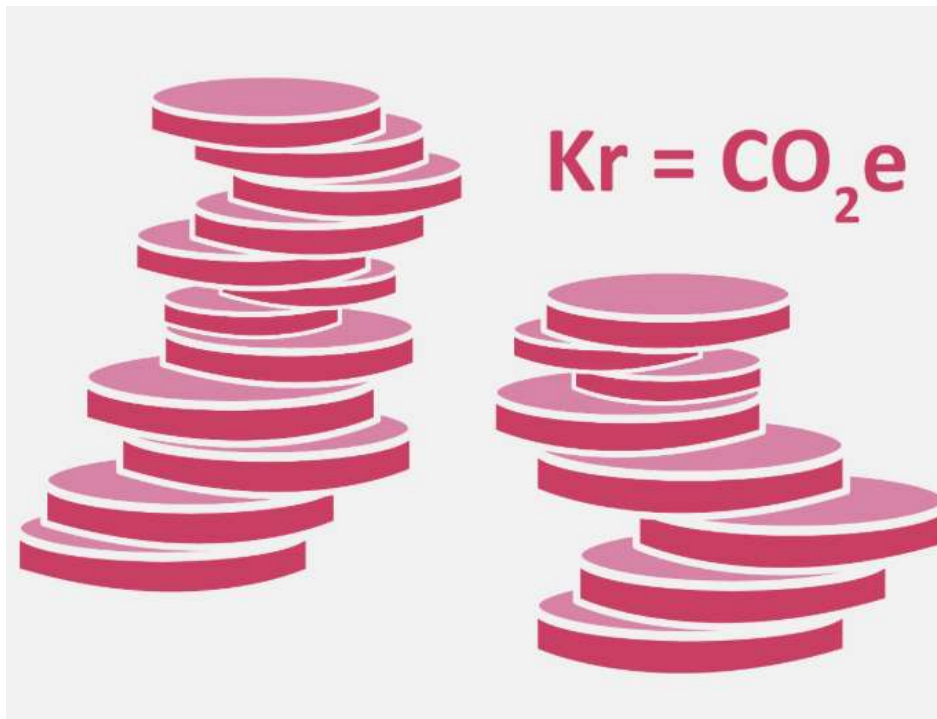
Var femte kvinna mellan 20 och 29 år äter vegetariskt eller veganskt

Umeås kvinnor och unga är generellt sett mer positiva till att äta växtbaserat. Bland kvinnor i åldern 20–29 år äter var femte vegetariskt eller veganskt.

I Umeå som helhet är motsvarande siffra en av 20. Kvinnor och yngre äter i större utsträckning vegetariskt och är också mer positiva till att äta mer vegetariskt.

Hög inkomst och klimatpåverkan hänger ihop

Det finns ett tydligt samband mellan inkomst och klimatpåverkan. De Umeåbor som tjänar mer har en högre klimatpåverkan. De som i vår enkät uppger att de tjänar 20 000 kronor eller mindre har i snitt runt 8,9 ton koldioxidekvivalenter, CO₂e per person och år medan de som tjänar över 60 000 kronor i snitt släpper ut 11,9 ton.

Unga är mer benägna att ställa om till mer hållbar kost och till att resa mer hållbart

Yngre Umeåbor är mer positiva till att ändra till mer hållbara färdssätt och äta mer växtbaserat jämfört med äldre som reser och äter mindre hållbart och inte vill ändra på sina vanor.

Bland männen som svarat på enkäten är kostnad och miljöskäl viktiga faktorer för att förändra resvanorna. Bland kvinnor är det hälsan som är den största drivkraften.